

Sygn. akt VII Ua 70/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Włodzimierz Czechowicz

Sędziowie SO Renata Gąsior (spr.)

SO Agnieszka Stachurska

Protokolant Paulina Filipkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 sierpnia 2017 r. w Warszawie

sprawy małoletniego A. A. (1) reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego M. A.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W.

o ustalenie niepełnosprawności

na skutek apelacji wniesionej przez M. A. przedstawiciela ustawowego małoletniego A. A. (1)

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2 czerwca 2016 r., sygn. akt VI U 314/15

oddala apelację.

SSO Renata Gąsior SSO Włodzimierz Czechowicz SSO Agnieszka Stachurska

Sygn. akt VII Ua 70/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczony – małoletni A. A. (1), działający przez przedstawiciela ustawowego - ojca M. A.
– odwołał się od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 8 maja 2015 r., nr (...) Orzeczeniem tym utrzymano w mocy orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 3 marca 2015 r., w którym małoletni A. A. (1) został zaliczony do osób niepełnosprawnych ze względu na przyczynę o symbolu 12-C, 04-O, na czas do dnia 31 marca 2018 r. Jednocześnie w orzeczeniu tym wskazano, że małoletni nie wymaga prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju oraz nie spełnia przesłanek określonych w przepisach ustawy – Prawo o ruchu drogowym do uzyskania uprawnień do karty parkingowej. W uzasadnieniu swego orzeczenia Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. wskazał także, że w wyniku przeprowadzonego badania skład orzekający nie stwierdził u małoletniego znacznie ograniczonych możliwości samodzielnego poruszania się, uzasadniających wydanie karty parkingowej, jak również nie stwierdził, aby dziecko spełniało przesłanki do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Przedstawiciel ustawowy ubezpieczonego wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia w części, tj. poprzez uznanie konieczności wydania orzeczenia o zaliczeniu małoletniego A. A. (1) do osób niepełnosprawnych na czas aż do ukończenia przez niego 16 roku życia, tj. na okres do dnia 31 sierpnia 2026 r., w związku ze znacznie ograniczoną

możliwością samodzielnej egzystencji. W treści odwołania M. A. podniósł, że Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. w sposób nierzetelny zapoznał się z załączoną do akt sprawy dokumentacją medyczną. Zdaniem przedstawiciela ustawowego ubezpieczonego dokumentacja medyczna zgromadzona w toku postępowania orzeczniczego, jak również badanie dziecka przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego daje podstawy do pozytywnego ustalenia wskazania, zawartego w treści orzeczenia o niepełnosprawności.

Organ rentowy - Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 2 lipca 2015 r. wniósł o jego oddalenie w całości. W uzasadnieniu swego stanowiska organ rentowy wskazał, że dokładnie zapoznał się z dokumentacją medyczną ubezpieczonego, która potwierdza brak spełnienia przesłanek do zmiany orzeczenia Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W.. Na uzasadnienie swego stanowiska organ rentowy wskazał, że orzeczenie o niepełnosprawności do chwili ukończenia 16 roku życia wydaje się jedynie wówczas, kiedy w oparciu o aktualną wiedzę medyczną stan zdrowia dziecka, wywołujący ograniczenia w życiu społecznym nie rokuje poprawy. Z analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika natomiast, że taka sytuacja nie ma miejsca w niniejszej sprawie. Jednocześnie odnosząc się do żądania w przedmiocie przyznania na rzecz ubezpieczonego uprawnień do karty parkingowej, organ rentowy wskazał, że może być ona wydana osobie o obniżonej sprawności ruchowej legitymującej się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz mającej znacznie ograniczone możliwości poruszania się. W ocenie organu rentowego, w świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie brak było podstaw do uznania, że ubezpieczony w chwili orzekania był osobą o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz osobą z naruszoną sprawnością organizmu, w takim stopniu, że charakteryzowało go znacznie ograniczenie możliwości samodzielnego poruszania się. Stwierdził także, że przy ocenie konieczności korzystania przez dziecko z oddzielnego pokoju, bierze się pod uwagę rodzaj niepełnosprawności, w szczególności to, czy dziecko porusza się na wózku inwalidzkim, jest leżące, ma znaczne ograniczenia w przyjmowaniu pokarmów oraz przy wykonywaniu innych czynności fizjologicznych. Biorąc pod uwagę powyższe, skład orzekający Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. uznał, że małoletni A. A. (1) nie ma problemów z ww. czynnościami. Z tych też względów, zdaniem organu rentowego, złożone przez ubezpieczonego w tym zakresie odwołanie uznać należy za całkowicie bezzasadne.

Wyrokiem z dnia 2 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżone orzeczenie z dnia 8 maja 2015 r., znak: (...) w ten sposób, że zmienił orzeczenie Miejskiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 3 marca 2015 r., znak: (...) w ten sposób, że w pkt. 9 wskazania, dotyczącego spełnienia przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym w miejsce słów: „nie spełnia” nakazał wpisać słowo: „spełnia”, w pkt. 10 wskazania dotyczącego prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju w miejsce słów: „nie wymaga”, nakazał wpisać słowo: „wymaga”. Z kolei w pkt. 2 wyroku Sąd Rejonowy oddalił odwołanie w części dotyczącej żądania zmiany daty, do której orzeczenie powinno być wydane, tj. do dnia 31 sierpnia 2026 r. – do ukończenia przez małoletniego A. A. (1) 16 roku życia.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

Ubezpieczony małoletni A. A. (1) choruje na autyzm. Wykazuje on objawy nadpobudliwości, a także zachowania autoagresywne i nieprzewidywalne. Ma zaburzone relacje ze swoją siostrą. Małoletni wymaga dla swego bezpieczeństwa dodatkowego miejsca zamieszkania w domu, czyli zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, co umożliwi również skuteczniejsze prowadzenie jego dalszej terapii i leczenia. Ma on również znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, które uzasadniają przyznanie karty parkingowej. Jednocześnie stan zdrowia małoletniego A. A. (1) nie uzasadnia orzeczenia jego niepełnosprawności aż do ukończenia przez niego 16 roku życia.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o dokumentację zawartą w aktach organu rentowego oraz w oparciu o opinie biegłych sądowych z zakresu psychiatrii dziecięcej oraz z zakresu psychologii. W ocenie Sądu I instancji opinie ww. biegłych sądowych zostały wykonane w sposób fachowy, biegli dysponujący wiedzą specjalistyczną jasno określili stan zdrowia małoletniego odwołującego oraz kwestie związane z przesłankami do

przyznania na jego rzecz karty parkingowej oraz do stwierdzenia konieczności zamieszkiwania przez małoletniego w oddzielnym pokoju. Sąd Rejonowy miał ponadto na uwadze, że strony nie wnosiły zastrzeżeń do opinii biegłych sądowych. Wskazał także, że pisma Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 11 maja 2016 r. nie można traktować, jako zastrzeżenia do opinii biegłych sądowych, albowiem zawiera ono jedynie stanowisko organu rentowego, które jest polemiką z opinią biegłego. Nie wskazano w nim jednak żadnych konkretnych zarzutów do opinii.

Przechodząc do rozważań nad zasadnością odwołania, Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności zważył, że jak wynika z ustalonego w toku niniejszej sprawy stanu faktycznego, a przede wszystkim z opinii sporządzonych przez biegłych sądowych, stan zdrowia małoletniego A. A. (1) nie wymaga wydania orzeczenia o zaliczeniu go do osób niepełnosprawnych na czas aż do ukończenia przez niego 16 roku życia. Wobec tego w tej części Sąd Rejonowy oddalił odwołanie, o czym orzekł w pkt. sentencji wyroku.

Następnie Sąd Rejonowy odniósł się do kwestii spełnienia przez małoletniego przesłanki z art. 8 ust. 3a pkt. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1260). Wskazał, że zgodnie z tą regulacją kartę parkingową wydaje się osobie niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16 roku życia mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się. W ocenie Sądu I instancji sformułowanie „znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się” należy interpretować nie tylko jako fizyczne ograniczenia, ale również jako ograniczenia w samodzielnym poruszaniu się spowodowane zachowaniem osoby chorej. Sąd Rejonowy zaznaczył, że w niniejszej sprawie biegli jednoznacznie wskazali, że zachowanie małoletniego, cierpiącego na autyzm, z którym w jego przypadku wiążą się chociażby zachowania autoagresywne, często nieprzewidywalne – mogą stwarzać zagrożenie w ruchu drogowym. Stąd też pomimo tego, że małoletni nie ma niesprawnego narządu ruchu, w rzeczywistości poprzez jego chorobę jego możliwość samodzielnego poruszania się jest znacznie ograniczona. Tym samym – w ocenie Sądu I instancji – za spełnioną należy uznać przesłankę z wyżej wskazanego unormowania z art. 8 ust. 3a pkt. 2 ustawy – Prawo o ruchu drogowym, co wskazuje na zasadność odwołania w zakresie zmiany wskazania z pkt. 9 orzeczenia o niepełnosprawności z zapisu „nie spełnia” na zapis „spełnia”.

W ocenie Sądu I instancji na uwzględnienie zasługiwało także odwołanie ubezpieczonego w zakresie, w jakim domagał się on uznania, iż wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Sąd Rejonowy podkreślił, że zgodnie z regulacją z § 5 ust. 1 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności przy ocenie konieczności korzystania przez osobę zainteresowaną z prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju – bierze się pod uwagę rodzaj niepełnosprawności, w szczególności, czy osoba porusza się na wózku inwalidzkim, jest leżąca, ma znaczne ograniczenia w przyjmowaniu pokarmów i innych czynnościach fizjologicznych. Sąd Rejonowy zwrócił przy tym uwagę, że ustawodawca posłużył się pojęciem „bierze się pod uwagę stopień niepełnosprawności, w szczególności”, co oznacza, iż wykazane wprost w treści unormowania uwarunkowania nie są jedynymi, które są brane pod uwagę przy określeniu, czy osoba niepełnosprawna wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, jest to bowiem przykładowy katalog ważniejszych i najbardziej wyraźnych okoliczności, które powinny być badane przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Jednakże możliwe jest również uznanie, że dana osoba spełnia przesłanki do uznania, iż wymaga ona zamieszkiwania w oddzielnym pokoju również na podstawie innych okoliczności niż poruszanie się na wózku inwalidzkim, czy też znaczne ograniczenie w przyjmowaniu pokarmów i innych czynności fizjologicznych. W ocenie Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie obie opinie biegłych sądowych wyraźnie wskazują na to, że małoletni A. A. (1) wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju ze względu na jego trudne relacje z siostrą, która również jest osoba chorą, oraz na jego chorobę, która wymaga skupienia i prowadzenia indywidualnej terapii. Stąd też Sąd Rejonowy uznał, że małoletni wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju i w tym zakresie odwołanie uwzględnił, o czym orzekł w pkt. 1 sentencji wyroku.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji wyroku zmieniając orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 8 maja 2015 roku, znak: (...) w ten sposób, że zmienił orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. z dnia 3 marca 2015 r. znak: (...) w ten sposób, że w pkt. 9 wskazania dotyczącego spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art.

8 ust. 3a pkt. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym w miejsce słów: „nie spełnia” nakazał wpisać słowo: „spełnia”, a w pkt. 10 wskazania dotyczącego prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju w miejsce słów: „nie wymaga” nakazał wpisać słowo: „wymaga”. Jednocześnie Sąd I instancji oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

W apelacji od tego wyroku, przedstawiciel ustawowy ubezpieczonego – kwestionując opinię biegłego sądowego z zakresu psychiatrii – wskazał, że w opinii tej nie ma jednoznacznego stwierdzenia, że orzeczenia o niepełnosprawności nie można przedłużyć, a znajduje się tam wyłącznie potwierdzenie stanu faktycznego, że orzeczenie obecne jest ważne do 2018 r. Skarżący zwrócił przy tym uwagę na fakt, że badanie psychologiczne zostało przeprowadzone w pokoju na terenie gmachu Sądu przy ul. (...) w warunkach dużego hałasu z korytarza i bezpośredniego otoczenia w godzinach przedpołudniowych, kiedy dziecko zazwyczaj przebywa w przedszkolu i jest poddawane intensywnej terapii przez swojego stałego terapeutę, o jednakowych, stałych godzinach. Ponadto w trakcie badania lekarz psycholog doświadczyła rozstroju zachowania małoletniego, który był agresywny, krzyczał, nie chciał współpracować i domagał się jedynie jak najszybszego opuszczenia pokoju i zakończenia badania. Ubezpieczony - wniósł ostatecznie o zmianę zaskarżonego orzeczenia i ustalenie, że małoletni A. A. (1) spełnia przesłanki wydania orzeczenia o zaliczeniu go do osób niepełnosprawnych na czas aż do ukończenia przez niego 16 roku życia, tj. na okres do dnia 31 sierpnia 2026 r. (apelacja k. 81-82 a.s.).

W odpowiedzi na apelację z dnia 25 października 2016 r. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W. wniósł o jej oddalenie, wskazując, że poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne i prawne są prawidłowe. Odnosząc się do żądania ubezpieczonego, dotyczącego zmiany okresu ważności wydanego orzeczenia, organ rentowy wyjaśnił, że zgodnie z § 3 ust. 4 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, naruszenie sprawności organizmu uważa się za okresowe – jeżeli według wiedzy medycznej może nastąpić poprawa stanu zdrowia. Skład orzekający uznał jednak, że według wiedzy medycznej stan zdrowia osoby orzekanej rokuje poprawę przy zachowanym procesie leczenia i rehabilitacji. W związku z powyższym orzeczenie zostało wydane na okres do dnia 31 marca 2018 r. Organ rentowy zaznaczył przy tym, że podejmując zaskarżone rozstrzygnięcie opierał się na materiale dowodowym dostarczonym przez stronę postępowania – dokumentacji medycznej oraz na materiale dowodowym wytworzonym w toku postępowania, tj. ocenie stanu zdrowia sporządzonej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego oraz ocenie specjalisty. Z tych też względów, zdaniem organu rentowego, zgłoszone przez ubezpieczonego w apelacji zarzuty uznać należy za całkowicie bezzasadne (odpowiedź na apelację k. 106).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja przedstawiciela ustawowego małoletniego A. A. (1) nie zasługuje na uwzględnienie.

Tytułem wstępu wskazać należy, że analiza treści apelacji prowadzi do wniosku, że skarżący bez podania podstawy prawnej oraz nie formułując konkretnych zarzutów w apelacji, zarzucił Sądowi I instancji błędną ocenę materiału dowodowego. Skarżący powołał się bowiem na brak dokonania przez Sąd Rejonowy wszechstronnej oceny opinii biegłych sądowych z zakresu psychologii i psychiatrii sporządzonej na okoliczność oceny stanu zdrowia jego syna A. A. (1). Uchybienie to, zważywszy że Sąd Odwoławczy jest sądem merytorycznym i w konsekwencji jest uprawniony do dokonania własnej oceny prawnej zgłoszonego przez powoda żądania, nie uniemożliwiło w okolicznościach niniejszej sprawy przeprowadzenia kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku. Sformułowany przez skarżącego zarzut odnosi się bowiem do błędów w ustaleniach faktycznych, a zatem do naruszenia przepisu prawa procesowego, tj. art. 233 k.c. zgodnie, z którym Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Tym samym prawidłowość zastosowania wskazanej normy prawnej w kontekście jednoznacznej treści powołanego przez skarżącego zarzutu apelacyjnego, nie budzi zdaniem Sądu Okręgowego żadnych wątpliwości.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było zatem ustalenie, czy stan zdrowia małoletniego A. A. (1) uzasadnia wydanie w stosunku do niego orzeczenia o zaliczeniu go do osób niepełnosprawnych na czas aż do ukończenia przez niego 16 roku życia, tj. na okres do dnia 31 sierpnia 2026 r., zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 777 z późn. zm.).

W systemie apelacyjnym, Sąd Odwoławczy jest przede wszystkim instancją merytoryczną, a nie kontrolną, jak w systemie rewizyjnym. Merytoryczny charakter Sądu II instancji został określony przede wszystkim w art. 382 k.p.c., stanowiącym że Sąd Odwoławczy orzeka na podstawie materiału dowodowego zebranego w postępowaniu w I instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym.

Oznacza to, że Sąd ten nie może poprzestać na ustosunkowaniu się do zarzutów apelacyjnych, w każdym wypadku musi bowiem dokonać ponownych ustaleń faktycznych, na podstawie powtórnej oceny dowodów przeprowadzonych przez Sąd I instancji, z uwzględnieniem dowodów dopuszczonych dodatkowo w postępowaniu apelacyjnym (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1998 r., II CKN 704/97). Merytoryczny charakter orzekania Sądu Apelacyjnego polega właśnie na tym, że ma on obowiązek poczynić własne ustalenia i ocenić je samodzielnie z punktu widzenia prawa materialnego, czyli dokonać ich subsumcji. Jedynie w sytuacji, gdy podziela ustalenia Sądu niższej instancji, może ograniczyć się do stwierdzenia, że przyjmuje je za własne, gdyż szczegółowe powtarzanie analizy i roztrząsanie wszystkich dowodów staje się wtedy niecelowe. Konsekwencją tej samodzielności ustaleń Sądu Odwoławczego jest uchwalona przez Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów zasada prawna zgodnie, z którą Sąd II instancji może zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku Sądu I instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98).

Sąd Okręgowy miał na względzie, że w sprawach dotyczących oceny stanu zdrowia, w których ustaleń faktycznych dokonuje się na podstawie dowodów, wymagających wiedzy medycznej, a więc wiadomości specjalnych, zasadniczym dowodem w postępowaniu sądowym jest dowód z opinii biegłego sądowego lekarza lub zespołu biegłych, mający na celu ustalenie stanu zdrowia odwołującego. Wobec powyższego, Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie, dokonał uzupełnienia materiału dowodowego, a mianowicie dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego lekarza okulisty na okoliczność, ustalenia czy małoletni A. A. (1) ma znacznie ograniczone możliwości poruszania się uzasadniające przyznanie karty parkingowej oraz czy wymaga przyznania mu prawa do zamieszkania w oddzielnym pokoju oraz czy orzeczenie o stopniu niepełnosprawności powinno być wydane do ukończenia przez małoletniego 16 roku życia (k. 116 a.s.).

W opinii z dnia 9 lutego 2017 r. biegły sądowy z zakresu okulistyki dr n. med. R. S. wskazał, że małoletni od około 3 roku życia ma stwierdzoną wadę wzroku w obu oczach, niedowidzenie oraz objawy zeza zbieżnego w oku prawym. Z tego powodu kontrolowany jest w poradni okulistycznej w W. przy ul. (...), gdzie na bieżąco ma dobieraną korekcję okularową. Obecnie zachowana jest natomiast dość dobra ostrość wzroku w oku prawym i prawidłowa w oku lewym. Dziecko wymaga jednak stale używania korekcji okularowej i odbywania okresowych kontroli okulistycznych. W konkluzji opinii biegły nie stwierdził u małoletniego znacznie ograniczonej możliwości poruszania się z przyczyn okulistycznych. W związku z powyższym wskazał, że małoletni nie spełnia warunków do uzyskania karty parkingowej, nie wymaga także zamieszkania w oddzielnym pokoju, jak również nie jest osobą niepełnosprawną (k. 122 a.s.). Sąd Okręgowy, po uzupełnieniu materiału dowodowego uznał że zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego jest prawidłowy. Sąd podziela i przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji, co do opisanego przez ten Sąd stanu faktycznego, jak również podziela ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, uzupełnionego o kolejną opinię biegłego sądowego z zakresu okulistyki. Sąd Rejonowy dokonał trafnej interpretacji przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie. Powyższe czyni zbytecznym ponowne przytaczanie ustaleń oraz szczegółowych rozważań zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98).

W tym miejscu wskazać należy, że opiniujący małoletniego biegli sądowi specjaliści z zakresu psychologii i psychiatrii, a więc z zakresu specjalności adekwatnych do stwierdzonych u małoletniego schorzeń byli zgodni co do kwestii, że A. A.

(1) jest niewątpliwie osobą niepełnosprawną, niemniej jednak stwierdzone u niego naruszenie sprawności organizmu nie powoduje konieczności wydania w stosunku do niego orzeczenia o niepełnosprawności na okres do ukończenia 16 roku życia. Dziecko niewątpliwie wymaga zwiększonej opieki pielęgnarskiej, lekarskiej i rehabilitacyjnej, aczkolwiek stan jego zdrowia może ulec w przyszłości zmianie, dlatego też zasadnym jest wydanie orzeczenia na krótszy okres czasu. Podkreślenia wymaga, że autyzm jest co prawda chorobą związaną z zaburzeniem rozwoju mózgu, objawiającą się pogorszonym funkcjonowaniem społecznym, jednakże przypadki autyzmu mają podłoże przynajmniej częściowo odwracalnych uszkodzeń układu nerwowego, pokarmowego i odpornościowego spowodowanych wpływem niekorzystnych czynników zewnętrznych. Tym samym nie można z góry wykluczyć sytuacji, w której stan zdrowia małego ulegnie poprawie na tyle, że będzie on w stanie samodzielnie funkcjonować w społeczeństwie. Jednocześnie zaznaczyć trzeba, że w swojej apelacji przedstawiciel ustawowy małego jego ojciec M. A. nie zawarł żadnych argumentów, które mogłyby wzruszyć prawidłowość opinii biegłych sądowych z zakresu psychologii i psychiatrii, a w konsekwencji prawidłowość rozstrzygnięcia Sądu I instancji. Podjął jedynie polemikę z treścią tych opinii, na których Sąd oparł swe orzeczenie. Z kolei fakt, że opinia biegłych nie jest korzystna dla strony, nie jest podstawą do negocjowania ustaleń i wniosków wynikających z tej opinii. Sąd nie ma obowiązku prowadzenia tak długo postępowania dowodowego, aż strona uzyska korzystną dla siebie opinię. Sąd jest obowiązany powołać kolejnego biegłego tylko wówczas, gdy opinia budzi istotne i nie dające się usunąć wątpliwości, a w ocenie Sądu Okręgowego sytuacja taka nie miała miejsca w rozpoznawanej sprawie. Biegli z zakresu psychologii i psychiatrii jednoznacznie określili, że występujące u małego schorzenia o podłożu psychiatrycznym powodują, że jest on osobą niepełnosprawną w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, jednakże na okres do dnia 31 marca 2018 r. Wskazali także, że chłopiec wymaga dodatkowego miejsca zamieszkania w domu z powodu zachowań agresywnych i nieprzewidywalnych oraz mających związek z relacjami z niepełnosprawną siostrą, jak również wykazuje objawy znacznej nadpobudliwości, co może stwarzać wyraźne zagrożenia w ruchu drogowym. Wbrew stanowisku skarżącego, Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń i oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, zaś apelujący poza polemiką z tymi ustaleniami i oceną materiału dowodowego, nie podniósł zarzutów tego rodzaju, które mogłyby skutecznie podważyć stanowisko Sądu I instancji.

Sąd Okręgowy miał również na uwadze fakt, że w kontrolnym postępowaniu sądowym na etapie I i II instancji, bazując na tych samych dowodach w postaci dokumentacji medycznej, biegli lekarze z zakresu psychologii i psychiatrii oraz biegły sądowy z zakresu okulistyki odmiennie ocenili wielkość naruszenia sprawności organizmu małego, które powoduje u niego niepełnosprawność. I tak biegli sądowi z zakresu psychiatrii lek. U. M. oraz z zakresu psychologii mgr B. J. wskazali, że małe A. A. (1) jest dzieckiem niepełnosprawnym z powodu autyzmu, albowiem jego zachowania są nieprzewidywalne oraz grożące jego bezpieczeństwu w miejscach publicznych. W związku z powyższym orzeczenie o niepełnosprawności powinno zostać wydane do dnia 31 marca 2018 r. (biegła sądowa z zakresu psychiatrii) bądź do ukończenia przez małego 10 roku życia (biegła sądowa z zakresu psychologii). Z kolei biegły sądowy z zakresu okulistyki dr n.med. R. S. wskazał, że małe nie spełnia warunków do uzyskania karty parkingowej, nie wymaga także zamieszkania w oddzielnym pokoju, jak również nie jest osobą niepełnosprawną. Różnica w ocenie stanu zdrowia wnioskodawcy przez biegłych lekarzy wynika ze specyfiki posiadanych przez nich specjalizacji. W powyższym zakresie, Sąd Okręgowy stwierdził jednak, że najbardziej miarodajną pod względem oceny stanu zdrowia małego będzie opinia biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii, albowiem u podłoża wszystkich zaburzeń autyzmu leżą defekty neurologiczne i psychiatryczne. Z kolei objawami jakie towarzyszą zaburzeniom autyzmu są m.in. choroby natury laryngologicznej i okulistycznej, w tym w postaci wad słuchu i wzroku, niemniej jednak choroby te są wynikiem uszkodzenia centralnego układu nerwowego, które stanowi główne źródło autyzmu. Kluczowe w sprawie okazały się zatem opinie przeprowadzone w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, a mianowicie opinie biegłych sądowych z zakresu psychiatrii lek. U. M. oraz z zakresu psychologii mgr B. J.. W ocenie Sądu Okręgowego, postępowanie Sądu I instancji było właściwe i na jego podstawie, Sąd ten wysnuł prawidłowe wnioski, opierając się na własnym przekonaniu i wszechstronnym rozważeniu zabranego materiału, bez przekraczania granic swobodnej oceny zakreślonej w art. 233 § 1 k.p.c. Należy zarazem podkreślić, co wielokrotnie znalazło już wyraz w judykaturze Sądu Najwyższego, że ze względu na autonomię sądów orzekających w zakresie oceny dowodów, ocenę tą można podważyć wyjątkowo, tylko wówczas, gdy pozostaje w rażącej sprzeczności z wynikami postępowania dowodowego lub zasadami logiki albo

życiowego doświadczenia. Taka sprzeczność w rozpoznawanej sprawie nie zachodzi. Sąd Okręgowy miał przy tym na uwadze, że wprawdzie skarżący nie sformułował wprost zarzutu naruszenia prawa procesowego czyli art. 233 k.p.c. określającego zasadę swobodnej oceny dowodów, jednak z uzasadnienia apelacji wynika, że skarżący nie zgadza się z dokonaną przez Sąd Rejonowy oceną stanu zdrowia jego syna A. A. (1). Zdaniem Sądu Okręgowego, dokonana przez ten Sąd ocena zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego w postaci dowodu z opinii biegłych sądowych jest jednak prawidłowa. Sąd I instancji w sposób prawidłowy odniósł się do istoty sporu, przeprowadził w tym zakresie postępowanie dowodowe i wydał rozstrzygnięcie opierając się na wiedzy specjalnej biegłych.

Z ustalonego przez Sąd I i II instancji stanu faktycznego wynika, że wezwani do wydania opinii w sprawie biegli 3 różnych specjalności, odnosząc się do schorzeń, na które cierpi małoletni A. A. (1) - wskazali jednoznacznie, że stan jego zdrowia nie uzasadnia orzeczenia wobec niego niepełnosprawności, do chwili ukończenia 16 roku życia, tj. na okres do dnia 31 sierpnia 2026 r. Biegły sądowy z zakresu okulistyki dr n. med. R. S. nie uznał przy tym skarżącego za niepełnosprawnego w ramach swojej specjalizacji. Z kolei biegli sądowi psychiatry i psycholog uznali, że małoletni jest co prawda osobą niepełnosprawną, jednakże orzeczenie o niepełnosprawności powinno zostać wydane maksymalnie na okres do dnia 31 marca 2018 r. (biegła sądowa z zakresu psychiatrii) bądź do ukończenia przez małoletniego 10 roku życia (biegła sądowa z zakresu psychologii). Powyższe wnioski orzecznicze biegłych stały się podstawą wydanego orzeczenia.

Rozpoznając w ramach apelacji pełnej całość sprawy Sąd II instancji doszedł do wniosku, że w toku postępowania przed Sądem I Instancji nie doszło do nieważności postępowania, a Sąd Rejonowy rozpoznał istotę sprawy (art. 386 § 2 i 4 k.p.c.). Sąd I instancji rozpoznając sprawę przeprowadził postępowanie dowodowe i w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy ustalił prawidłowo stan faktyczny. Ustalenia Sądu Rejonowego pod względem reguł logicznego myślenia i wnioskowania, dokonane zostały w sposób wynikający z przeprowadzonych dowodów. Sąd Okręgowy przyjął ustalenia Sądu Rejonowego za własne. Nie ma zatem podstaw do uchylenia zaskarżonego wyroku, albowiem nie zachodzą przesłanki z art. 386 § 4 k.p.c.

Stosownie do treści art. 385 k.p.c. Sąd II instancji oddala apelację, jeżeli jest ona bezzasadna. Wobec powyższego, Sąd Okręgowy, nie podzielając zarzutów skarżącego odnoszących się w istocie do treści opinii biegłych sądowych oddalił apelację, o czym orzekł w sentencji wyroku.

SSO Renata Gąsior SSO Włodzimierz Czechowicz SSO Agnieszka Stachurska

ZARZĄDZENIE

(...)

SSO Renata Gąsior

(...)